

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Mikołaj Pawlak

ZEW.422.5.2019.AP

Warszawa, 16 maja 2019 roku

**Państwo
Kuratorzy Oświaty
wszyscy**

Zabójstwo w szkole podstawowej w Wawrze popełnione podczas przerwy lekcyjnej przez ucznia na drugim uczniu jest wstrząsającym przejawem zagrożeń, z jakimi dzieci mogą się spotkać w środowisku szkolnym. Być może nie doszłoby do tej tragedii, gdyby ktoś w porę zareagował. Takimi osobami, wrażliwymi na sygnały od uczniów, jak też działającymi z własnej inicjatywy dla ochrony praw dzieci, na czele z prawem do życia i zdrowia, powinni stać się Rzecznicy Praw Ucznia.

To postulat samych uczniów, z którym zwrócili się do mnie przedstawiciele Rady Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji Narodowej. Jako przykład młodzi ludzie wskazali Lubelskiego Kuratora Oświaty, który w listopadzie 2018 roku powołał Rzecznika Praw Uczniów województwa lubelskiego. Do jego zadań należy m.in. wspieranie uczniów i ich rodziców w sprawach dotyczących przestrzegania praw uczniów w szkole.

Fundamentalnym prawem ucznia jest prawo do bezpieczeństwa. Niestety, nader często dochodzi w szkołach do różnego rodzaju przejawów przemocy i agresji. Co dziesiąty uczeń w Polsce jest ofiarą długotrwałego prześladowania. Sprawcami są rówieśnicy, ale dochodzi też do przemocy ze strony nauczycieli.

Do zadań Rzeczników Praw Ucznia należałoby też przeciwdziałanie cyberprzemocy, gdy uczniowie padają ofiarą hejtu i mowy nienawiści w internecie, a nie mają do kogo zwrócić się o pomoc. To poważny problem, z którym spotyka się nawet połowa nastolatków.

Rzecznicy zajmowałyby się również prawami uczniów związanymi z procesem nauczania. W mojej ocenie jest to szczególnie ważne właśnie teraz, w sytuacji kryzysu

spowodowanego strajkiem nauczycieli. Skutki trzytygodniowej przerwy w zajęciach edukacyjnych oraz zajęciach specjalistycznych dla dzieci z opiniami i orzeczeniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, będą w szkole odczuwane przez wiele miesięcy. Głos dzieci powinien być więc w pełni słyszalny. Chodzi też o "zwyczajne" sytuacje, jak zadawanie uczniom lekcji na weekendy i święta - kosztem ich prawa do wypoczynku - czy robienie niezapowiedzianych sprawdzianów w pierwszy dzień po feriach. Również w takich przypadkach Rzecznicy Praw Ucznia pomagali uczniom.

Zawsze podkreślałem, że szkoła powinna być miejscem, które tworzy właściwe warunki do nieskrępowanego rozwoju młodego człowieka, umożliwiając rozwój jego potencjałów i kompetencji społecznych. Uczniowie powinni mieć pewność, że ich potrzeby są ważne, a oni sami wspólnie z dorosłymi kreują szkolną rzeczywistość.

Ufam, że zaangażowanie Rzeczników Praw Ucznia przyczyni się do skuteczniejszego respektowania praw dzieci w polskich szkołach. Powołanie Rzeczników przyczyni się także do pełniejszej realizacji konstytucyjnego prawa dziecka do wysłuchania i do wyrażania własnego zdania, zagwarantowanego w art. 72 ust. 3 Konstytucji RP¹ i art. 12 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka².

Powołanie Rzeczników Praw Ucznia może również wpłynąć na lepszą znajomość problemów dzieci w podległych Państwu instytucjach, sprawujących nadzór merytoryczny nad pracą szkół, których podmiotem działalności jest właśnie dziecko. Osoby pełniące tę funkcję mogłyby przekazywać informacje o problemach uczniów, uzyskane bezpośrednio od nich samych, Państwu Kuratorom.

Z uwagi na dobro dzieci uczących się w polskich szkołach, na podstawie art. 10 ust.1 pkt 2 oraz 10b ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o *Rzeczniku Praw Dziecka* (Dz. U. z 2017 r. poz. 922), zwracam się do Państwa Kuratorów o rozważenie możliwości powołania w podległych sobie jednostkach Rzeczników Praw Ucznia. Ufam, że zaangażowanie osób, którym zostaną powierzone te funkcje, przyczyni się do skuteczniejszego respektowania praw dzieci w polskich szkołach. Proszę o poinformowanie mnie o podjętych przez Państwa decyzjach w tej sprawie.

¹ *W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka.*

² *Państwa-Strony zapewniają dziecku, które jest zdolne do kształtowania swych własnych poglądów, prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach dotyczących dziecka, przyjmując je z należytą wagą, stosownie do wieku oraz dojrzałości dziecka.*